

FORSVARSMINISTERIET

(FOU alm.del-Spørgsmål 119)

23. marts 2009

Spørgsmål nr. 119:

Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt forsvarslovens § 17, stk. 1, nr. 1 er forenelig med den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 set i lyset af den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis herunder i sagerne Klass mod Tyskland, Rutaru mod Rumænien, Weber & Saravia mod Tyskland og Liberty & Others mod Storbritannien.

Svar:

Forsvarslovens § 17, stk. 1, nr. 1, har følgende ordlyd:

- ”§ 17.** Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan forsvarsministeren
- 1) uden retskendelse træffe foranstaltninger som omhandlet i grundlovens § 72 over for telefonsamtaler, postforsendelser og anden kommunikation.”

De beføjelser, der tildeles forsvarsministeren i forsvarslovens § 17, stk. 1, nr. 1, blev indført i forsvarsloven af 1951 under § 55, som indeholdt en bemyndigelse til forsvarsministeren svarende til gældende lovs § 17. Forsvarslovens § 17 er blot én af flere bestemmelser, der under krig eller andre ekstraordinære forhold naturligt giver forsvarsministeren bemyndigelse til at iværksætte en række foranstaltninger bl.a. med henblik på at organisere og forberede imødegåelse af trusler mod Danmark. Forsvarsministeren kan f.eks. under lignende forhold indkalde hjemsendte værnepligtige.

Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 har følgende ordlyd:

”Artikel 8

Stk.1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.
Stk.2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.”

Med hensyn til de i artikel 8, stk. 2, indeholdte kriterier skal det mere generelt bemærkes, at forsvarsministerens beføjelser i medfør af § 17, stk. 1, nr. 1, netop er foreskrevet ved lov, ligesom det kan lægges til grund, at bestemmelsen, jf. ordlyden i artikel 8, stk. 2, varetager et

nødvendigt hensyn i et demokratisk samfund, idet tiltagene kun kan iværksættes, når det er nødvendigt af hensyn til statens handlefrihed og sikkerhed.

I den forbindelse skal det i øvrigt understreges, at det følger af bestemmelsens ordlyd og sagens natur, at bestemmelsen i forsvarslovens § 17 kun meget sjældent vil finde anvendelse, ligesom regeringen, som omtalt i min besvarelse af Forsvarsudvalgets spørgsmål nr. 117, såfremt det måtte være aktuelt, underretter Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne om bestemmelsens anvendelse.

Det er almindeligt antaget, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol som udgangspunkt ikke foretager en abstrakt prøvelse af, om lovgivning, som hjemler myndighederne skønsmæssige beføjelser, er i overensstemmelse med konventionen. Det afgørende er, hvorledes beføjelserne anvendes i det enkelte tilfælde.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har således ved flere lejligheder taget stilling til, i hvilket omfang konkrete indgreb i meddelelshemmeligheden foretaget af medlemsstaterne er forenelige med konventionens artikel 8. Det følger af denne domspraksis, at foreneligheden med konventionen vil afhænge af sagens konkrete omstændigheder, herunder bl.a. foranstaltningens karakter, omfang og varighed, betingelserne for at iværksætte foranstaltningen, samt om der findes tilstrækkelige garantier til beskyttelse mod misbrug.

Det vil altså i sidste ende være Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, der i givet fald vurderer, om en eventuel konkret anvendelse af beføjelserne i § 17, stk. 1, nr. 1, overholder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.